

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11844

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

2001

POLEMICI.

2002

aliud docet, quam quod habet verbum doctrinae ipsius euangelice. plenum gratia et ueritate. gratia excitante ac roborante uoluntatem. ueritate illuminante rationem. gratia uoluntatem preueniente ac subsequente. veritate rationem dirigente atque ducente in viam pacis

ad patriam lucis eterne. in qua clare videbitur et gustabitur summum bonum. quod est pater et filius et spiritus sanctus deus unus ac trinus. Ipsi gloria in secula seculorum amen. Intercepta est media haec Exhortatio miniato Disticho:

*Lecta sat eximia presens hec philosophia
Doctrinæ triplicem cuius prestatibit honorem.*

Quod rectius ad calcem Dialogi Abaelardi locandum fuisset; rō triplicem enim ad Doctrinam trium Interloquentium adludere videatur.

DXXII.

126 Codex chartaceus lat. Sec. XVI. Folior. 222. f. currente calamo scriptus continet Farraginem Opusculorum Theologorum praincipie Georgii Cassandri Belgae Theologi; pacis inter dissidentes Ecclesias studiofissimi, sed, ut fit, malam a Partibus gratiam meriti, qui . Coloniae 1566. Ea hic ordine indicabimus. I. fol. 1. Απογεαφον annotationum marginalium manu propria M. Wesseli in Librum Petri de Alliaco De potestate ecclesiastica, et in opusculum Gersonis de indulgentijs. Recensum jam alibi.

II. fol. 2. p. 2. Articuli sex M. Henrici de Oyta an. 1371. a M. Adalberto de Bohemia ad Gregorium XI. delati. Sunt vero: In gravi peccato constitutum per opus bonum, ad quod

tenetur, novum peccatum committere. Peccata dimitti a Spiritu s. non a Sacerdote. Doctum Confessarium non habentem jurisdictionem praferendum indotto habenti. Jure tantum humano et positivo non posse quemvis a quovis sacerdote absolvvi. Vere esse praeceptum, quod alicui est vere consilium. Praeceptum caritatis Dei perfecte posse in via impleri. Subjicitur: *De bis articulis post longam disceptationem absolutus fuit a quatuor cardinalibus, quibus pontifex totum negotium commiserat.* Nihil de hoc negotio apud Scriptt. Universit. Vienn. in vita Henrici P. I. p. 58. sed Possevinus in Appar. sac. meminit Articulorum contra quendam M. Albertum, quem ego eum puto, de quo ad Cod. DXLIII. et DXLVII. dixi, qui que cum Henrico ab Oyta Parisiis aut etiam Pragae collisus fuerit, antequam hic ad plantandum cum Henrico de Hassia Gymnasium Vindobonense evocaretur.

III. fol. 3. Exemplum literarum ab Oxonio missarum de disputatione

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11844

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

2003

C O D I C E S

2004

tatione Thomae Crameri archiepiscopi nuper Cantuariensis, et Nicolai Ridleij nuper Episcopi Londoniensis et Hugonis Latemeri olim episcopi Wigorniensis. Scriptae sunt ab Homine acatholico, qui disputationi intererat, incipiuntque: Anno domini 1554. 21. Aprilis die sabbati Thomas Cranmerus sistebatur coram doctore Weston alijsque multis Oxoniensibus et Cantabrigiensibus doctoribus ad numerum 24. &c. Rem paene eodem modo narrat J. Strypius in Ecclesiastical Memorials, Burnetus in Hist. of the Reformation, aliique Protestantium Autores.

IV. fol. 5. Ex Rationali divinorum Officiorum Guil. Duranti breve Excerptum de Carolo M. libros Ambrosiani officii comburente, quod habetur L. 5. c. 2.

V. fol. eod. Quæstio. An opera bona ad salutem sint necessaria. Incipit: Quod ad quæstionis hujus explicationem attinet, notandum est, primo necessarium multipliciter intelligi posse &c. Post varias distinctiones scholam ut cunque sapientes bona Opera dicuntur media diuinitus instituta, sine quibus ad vitam æternam non peruenitur iuxta illud Christi, Si vis ad uitam ingredi serua manata &c. Georgii Cassandri videretur meditatio.

VI. fol. 6. p. 2. Abusus circa inuocationem et cultum sanctorum etiam si interpellatio seu inuocatio quodam modo recipiatur. Sunt numero IX. noti illi, saepius obmoti, et in rudiori plebecula, cujus potissimum erant, indies magis evanescentes. Adjectus est locus ex Cosmodromii Gobelini Personae Aet. VI. c. 15. quo autor sua de Catbarinae Virginis vita et passione dubia proponit.

VII. fol. 8. Innocentii Tertii Vita continens quedam a Platina prætermissa, quæ ad rerum gestarum cognitionem et operum eius intelligentiam faciunt ex fide dignis scriptoribus fideliter collecta. Addidit alia manus: Per Geor. Cassandrum. Excerpta est ex duabus Vitis, una Bern. Guidonis, altera Anonymi, quam Steph. Baluzius Epistolis Innocentii 1682. Parisiis editis praefixit. Utramque repreäsentavit Lud. Muratorius Scriptt. Ital. T. III. P. 1. p. 480. et 486. Obitus vero Pontificis acceptus est ex Alberici Trium Font. Monachi Chronico ad an. 1216. edit. Leibnit. Lips. 1698. p. 492. 4. Vides, Msptos Codices Cassandro non defuisse.

VIII. fol. 12. Incipit liber ueteris testamenti, testimoniorum de Christo, a Candido scriptus et Regi Carolo missus. Praecedunt hunc Titulum versus:

Candidus hæc nobis linquit pulcherrima scripta
Ad regem Christi Carolum porrecta serenum
De nato Christo contra falsosque magistros.

Initium

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11844

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

2005

P O L E M I C I .

Initium Opusculi: *Gloriosissimo principi, excellentissimo Augusto viatori Carolo Candidus salutem. Memini excellentiam tuam sere-nissime imperator, multa nobis ad-stantibus et seruientibus imperio gloriae vestre dixisse saepius de abominationibus perfide gentis A-garenorum. Et ideo hoc tuam to-tiens recensere pietatem non igno-ramus, quia sicut omnium, ita et illorum salutis curam gerere non omittit &c.* Ait: jussum se ab Imperatore ex libris veteris testa-menti collegisse testimonia, quæ filium dei iam tunc predictum nul-lis (in illis) libris ostenderent, veniamque petit, si fors a com-muni interpretandi via subin de-flexerit. Allatis dein expositisque Testimoniis concludit: *Non ergo prædicamus nos Christiani plures deos sicut ille serpens introducere homini suadendo conatus est, sed unum deum scimus esse et scien-tes predicamus patrem verbi et verbum et spiritum amborum &c.* *Hic ergo finis sit istius libri ut ab alio exordio ea quæ dicenda sunt incipient. Finit liber primus testi-moniorum veteris testamenti de fi-lio dei domino nostro Jesu Chri-sto, continens prophetias de eo dictas ex libris quinque Moysi et Jofue et Judicum.* Plus in Codice non extat Operis, quod for-tasse contra Muhamedanos primum fuit, si modo Candidus noster, aut Fuldensis ille fuit scriptor Cbronic et vitae Abbatum Bungolfi et Aegilis circa an. 820. cognomine Bruun, de quo Fa-bricius Bibl. graec. L. V. c. 34.

Denis Codd. Theol. V. I. P. II.

2006

et Bibl. med. et inf. Lat. v. Bruun et Candidus; sive Lindis-farnensis Britannus ille circa an. 790. Presbyter Alcuini in Gal-lia hospitio et amore fruitus, cu-jus operum jactura perculsus Joh. Lelandus exclamavit: *Pessime sit Danicis Piratis Lindisfarnensis Bibliothecae depopulatoribus!* ita ex ejus Scriptt. Cat. referente Thoma Tannero Bibl. Brit. Hi-bern. p. 149. An Opus alicubi productius, an Codex vetustior, cujus noster ἀπογεαφόν est, etiamnum supersit, in magno Litera-torum silentio ignorare me lu-bens profiteor. Posterioris Can-didi Opuscula bina protulit Pe-zius Thes. Anecd. T. I.

IX. fol. 22. *Confessio Ortho-doxa de Sacramentis*, cui titulo alia manu, quam Georgii Caffan-dri ex diversis stricturis margini adscriptis habeo, subjectum: Agr. put. Dimidias has voces, quae per Codicem frequentius occur-runt, ipsius Caffandri Ψευδωνυμίαι esse, ex adnotatione solertissimi Tengnagelii in margine N. XVII. invenio. Veranii Modesti, Barth. Nervii, Czechanovii nomina ad-sumfisse Caffandrum, norunt Eru-diti. Agr. Put. aut Pute. vero quis Oedipus expediet? Ut enim Georgius (γεωγός) Agricolam det, nolim sane ad καστρη (Me-retricem) recurrere, ut e vocibus Puttana, Putain aliquid ex-sculpam. Rem itaque futuris Placi-diis in medio destituo, atque ad Codicem revertor. Incipit is: *Sa-cramento agnoscimus esse signa sacrosancta, diuinitus a Christo in-stituta*

E e e

stituta

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11844

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

2007

C O D I C E S

2008

stituta ad designandam et suo modo conferendam gratiam spiritualem &c. Sacra menta per decursum proprie dicta tantum admittuntur duo: Baptismus videlicet et Sacramentum Altaris. Quod si quis Poenitentiam adjunctam vellet, cum eo, subdit Autor, odiosius contendere nolumus. Tractatio ceterum tota ab Ecclesiae Romanae sensu abit.

X. fol. 26. *De vero et spirituali esu et potu corporis et sanguinis Domini, deque propria ratione ministerii verbi et sacramentorum, potissimum Eucharistiae, eius vero usu et abusu explicatio compendiaria. Agr. pute. Incipit: Ad intelligendam uim et proprietatem huius sacramenti Eucharistiae non parum facit, si uera ratio esus et potus dominicae carnis et sanguinis, quae res est et virtus huius sacramenti, repte intelligatur &c. Et haec Explicatio tota quanta Protestantibus favet, quod vel ex hac particula intellegas: Nec minus a vero legitimoque huius sacramenti usu receidunt, qui alteram sacramenti seu verius materie sacramentalis partem, hoc est panis, qui una cum calice ad usum tantummodo distributionis sanctificari debuerat, idolum sibi faciunt, et adorantis cultusque instrumentum constituant. Finit: Hæc habui Vir ornatissime, quæ de natura ac visu sanctorum potissimum Eucharistiae— breuiter et compedio dicenda esse putau, quorum magna pars a nobis latius et fusi us est explicata. Ubi, amabo? Non certe in Ope-*

ribus Cassandri, quæ cura Job. Cordepii, aut Cpb. Thuani Parisii 1616. f. lucem aspexere. Itaque Cassandrum oportebit aut simulatorem fuisse insignem, aut, pace Manium Tengnagelii dixerо, Agr. Pute. ad quemvis alium potius, quam ad illum pertinet.

XI. fol. 38. *Narratio de combusto Joanne Ostendano, subjunctis ejus Responsis Magistratui Antverpiano datis, et Colloquio cum Monachis habito. Ex his patet, hominem cum in aliis, tum maxime in Articulo de Cœna Domini cum Zwinglio sensisse. Erat aulaeorum textor, natus Aldenarde, atque inde ob actam, ut ait Noster, quandam in publico comoediam lingua flandrica contextam, quæ præsentis seculi abusus et mores notare insolentius videbatur, exulare jussus Antverpiam venerat, ubi captus et an. 1551. XVI. Octobr. publice crematus est. Nihil de eo in Ludov. Rabi Historia Martyrum, sed fortassis Textor ille fuit, quem Chronicon Antverpiense Lugd. Bat. 1743. lingua flandrica 4. editum ad an. 1550. memorat, Pistori Gandavensi Anabaptistæ ad rogum ducendo osculum et animos addidisse, subindeque capitum eodem poenae genere obiisse.*

XII. fol. 40. *Summa doctrinæ quorundam hominum qui nunc Antuerpiæ et passim in aliquibus Brabantia et Flandria locis permulti reperiuntur, ac nunc Loistæ ab auctore Eligio (Eloy) homine literato*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11844

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

2009

P O L E M I C I .

2010

literato et mechanico, nunc Libertini a carnis libertate quam illorum doctrina permittere videtur, appellantur. Summa haec est: Accumulant, ait anonymous Scrip- tor, magnam vim scripturarum, quibus Deus iudicium et damnationem minitatur omnibus qui legem suam transgrediantur. His ex contrario opponunt promissiones diuinias, quibus Deus afferat se omnium velle misereri. Inter hanc itaque Justitiae et Misericordiae collisionem quomodo eluctandum? Duplicem hominem ex Pauli C. VII. ad Rom. statuendo: animalem unum, exteriorem et carnalem, interiorem alterum et spiritualem, illum peccare semper, hunc peccandi impotem, illum justitiae, hunc misericordiae ob- jectum fore &c. Meminit hujus Sectae Chronicon supracit. ad an. 1544. aitque Authorem illius Eligium (de Schalidecker) opificio aedium lapide fissili instratorrem 25. Aug. vivum exustum fuisse, sociis duobus Johanne Dornbaut et Cph. Draut jam prius capite plexis, aliis in Angliam et quaquaversum diffugientibus. Ad- dit, Lutherum ipsum monuisse Antverpianos, ut hunc Eligium Serpentem inter Anguillas (eenen Slang onder de Palinghen) cave- rent.

XIII. fol. 42. De Transsubstantiatione. Ag. Pute. Incipit: Vbi sunt diuersæ ἐνεγκειαὶ ibi ne- cessum est diuersas esse substantias sive naturas &c. Erudita tra- tatio est, sed impanationem docet, contendendo praincipue, ratio-

nem Signi ad Sacramentum ne- cessariam per sola Accidentia, sublata panis et vini materia ha- beri non posse. An et hanc Cas- sandro dabimus?

XIV. fol. 48. De fractione pa- nis. Ag. Pu. Initium: In ad- ministratione huius diuinissimi sacra- menti Eucaristiae eam formam quam Christus instituerit, et præ- scripsit, sequendam esse constat &c. Multis pro Fractione dispu- tatis, impetitaque cum Transsub- stantiatione, tum forma Hostia- rum in Ecclesia Catholicoroma- na recepta, concludit: Fractio- nem sane prorsus necessariam es- se, ut sine ea sacramenti ratio non constet, affirmare non ausim — Verum hoc afferere possum eos, qui banc fractionem exigunt, non temere et sine causa ad hoc induci, et eos, qui eam in usu ha- bent, prudentissime et religiosissi- me facere &c.

XV. fol. 54. Forma celebra- dæ Dominicæ cœnæ ad Christi in- stitutum, Apostolicæ et veteris ecclesiæ consuetudinem et præsen- tis ædificationem accommodata. Ag. Pu. Invenitur ejusmodi ri- tus in antiquioribus Protestan- tium Liturgiis sive Agendis; imo Autor noster ad Ecclesiam Ar- gentoratensem adpellat. Belgam se prodit ex insertis vernaculis: Ic gheloue in got Vader &c. On- ser heere Jesu Christ &c. Initium est: Initio ingrediente populo can- tores incipient canticum germani- cum &c.

XVI. fol. 56. Forma celebra- tionis Missarum seu dispensationis Eucbari-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11844

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

2011

C O D I C E S

2012

Eucharistia extracta ex Amalario de officijs diuinis. Incipit: Episcopus de Secretario progrediens ecclesiam a leua ingreditur. &c. Extant Libri IV. Amalarii Chorrep. Metensis de Ecclesiastico Oficio in Collect. Liturg. Melch. Hittorpii, et in Bibl. PP. Lund. T. XIV. p. 934. Synopsis haec adjungi poterat similibus aliis, quae in Opp. Cassandri impressis leguntur, sed Editoribus ignota fuerit.

XVII. fol. 60. *Defensio Canonicae auctoritatis, et catholicæ traditionis de usu integri sacramenti Eucharistie. Agr. Pute. Initium: Magna et odiosa contentione non nunc modo bac postrema mundi et ecclesiæ ætate, verum iam inde a saeculis aliquot queritur et disceptatur, recte domini corporis et sanguinis sacramentum, recepto iam annos aliquot per Occidentis ecclesias more, sub altera tantum panis specie et a presbyteris populo dispensetur, et a populo accipiatur &c. Magno conatu tractatum argumentum, nihilque tam e sacris Literis, quam ex omni antiquitate Ecclesiastica omissum ad constabiliendam Communionem sub utraque Specie. An et hanc Tractationem a Ferdinando I. Imp. invitatus suscepit Cassander (Cassandra enim esse, ut supra dixi, ad marginem monuit Tengnaglius) non liquet. Illud certum, iisdem hic agi rationibus, quibus innititur Cassandra Consultatio de eadem Controversia, quam et separatim 1564. 8. et in Ope-*

ribus ejus ad p. 1015. editam habemus.

XVIII. fol. 116. *Quid sentiendum de ministerio et sacramentis pontificiorum. Ag. Pu. Initium: Synagoga Judæorum quæ et ipsa fuit ecclesia Dei ætate Christi et supra, imo iam inde a Judicum, Regum et prophetarum temporibus, multis modis fuit corrupta &c. Adserto hoc multa in luce collocato ita ad ἀποδοσιν transit: Videtur autem præsens ecclesiæ status eam, quæ erat Christi tempore synagogæ imaginem prorsus referre. Atque hinc Ecclesiam Romanam acriter carpit. Inter cetera: Panem tantum magicis quibusdam fusurris in corpus domini ut volunt transmutatum porrigunt. Quae, quomodo cum Cassandra Consultat. Art. XXIV. de Missa p. 991. in Consecrationis impugnatores scribente: Quod cogitatum borrendum est, eam Magiae, incantationis et præstigiarum insimulant, concordent, alii dispiciant. Atqui Tractatus Ag. Pu. præfert.*

XIX. fol. 124. *De prædestinatione et libero arbitrio. Ag. Put. Initium: De præscientia et prædestinatione dei duplex est sententia &c. Sincera Disputatio, Augustini vestigiis insistens, et Praefationi conformis, quam Cassandra ante Honorii Augustodun. Dialogum de eadem materia Opp. p. 614. scripsit.*

XX. fol. 134. *Farrago de iustificatione. Ag. put. Incipit: Verbum Hebreum זְקָנָם et זְקָנָת nonnunquam etiam זְקָנָת quod Latin*

tini

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11844

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

2013

P O L E M I C I .

2014

tini vertunt iustificare, ex consuetudine linguae illius significat iustum aestimare &c. Agitur hic etiam de Merito bonorum Operum, de Operibus Supererogationis, de Satisfactione, unde Autor ad Monachatum delabitur, quem penitus improbat. Ex quo facile conjici potest, quae et in praecedentibus ejus doctrina sit.

XXI. fol. 186. De humanis institutionibus seu Traditionibus. Initium: *Tria obseruanda sunt in humanis institutionibus et regulis &c. Sex produntur Traditionum classes, quarum priores quinque probantur; ad sextam vero referuntur Pseudoparadoxes et deuteriores pharisaicae, ut Dissertatori sunt: Commentitium missæ sacrificium, purgatorii incendium, sacerdotum celibatus &c.*

XXII. fol. 189. De Ecclesia et Schismate. Incipit: *Ecclesiam illam Christi immaculatam et omnis erroris expertem non esse alligatam Hierarchiae aut ordinarie potestati et successioni uel autoritati gubernantium et obtinentium nomen ecclesiae, nec certo alicui loco, nec titulis, nec rebus ullis externis præterquam scripturæ sacrae et verbo Euangeli firmis rationibus demonstrare conabimur. &c. Contra Primatum Petri et Rom. Ecclesiae.*

XXIII. fol. 204. An ad Regnum Christi spirituale res exter- nae, hoc est, ordo ministrorum, lectione scripturarum, doctrinæ, exhortationes, disputationesque ex

sacris literis duæ pertineant. Ag. Pu. Multis ultro citroque expensis affirmat ea ad regnum Dei pertinere, quatenus iis organis et medijs regnum suum in nobis conservari fidemque nostram teneram et imbecillam nutriti et confirmari voluerit, quanquam hæc omnia inania prorsus, nulliusque momenti sint, si efficacia spiritus defendantur. Initium: Sunt nonnulli, qui quum audiant regnum Christi spirituale esse &c.

XXIV. fol. 210. De statu animarum post mortem. Incipit: *Quis sit status animarum post hanc vitam usque ad diem magni iudicij, non inter omnes conuenit, eo quod scriptura obscurius ea de re loqui videatur. &c. Exposita de Purgatorio Ecclesiae Catholicae doctrina subjicit: Hæc sententia Christianis sinceriore cognitione Christi iam illustratis admittenda nullo modo videtur.*

XXV. fol. 214. Crisis acatholica in Articulos aliquot Mandati ecclesiastici Johannis Ducis Cliviae an. 1532. Subditis propositi circa Sacramenta, officium Missae, Ceremonias, Sectas et Librorum lectionem, et an. 1533. innovati. Vituperatur maxime Missa, cultus SS. et Aquæ Salisque benedictio.

XXVI. fol. 218. Questiones propositæ Magnificis — Viris tum Primarij tum Secundarii cleri ciuitatis Colonensis, afferentibus cum publice tum priuatim, cum scripto tum voce, retinere se, ac retinere velle doctrinam et

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11844

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

2015

C O D I C E S

2016

DXXXIII.

ceremonias a temporibus Apostolorum in Ecclesia Dei circa sacramentorum et præcipue sacrosanctæ Eucharistiae celebrationem, quæ in sacratissima Missa fit, obseruatas. Ag. Pu. Sunt Quæstiones ironicae numero XXVIII. Catholicorum sic dictos Abusus impetentes, quas Cassander, siquidem is autor est, Coloniae degens nunquam certo in apricum proferre ausus fuisset. Exemplo sit ex brevioribus una: Tradere, quod Sacraenta ex sua via citra fidem aut quemvis bonum motum utentis, modo ne obicem ponat, gratiam conferant, An hoc etiam ex temporibus Apostolorum est? Quæ ultima verba in omni Quæstione inculcantur.

Traetatus hi omnes, in quibus eruditionem nunquam, moderationem raro desideres, eadem manu descripti, aliaque, sed constanter eadem limati, si ut multa suadent, Georgium Cassandraum autorem habent, aliter sane de viro sentiendum videatur, quam ii Literatores tradidere, quibus non nisi Opuscula ejus impressa tractare contigit. Fallitur certe, ne quid aliud dicam, Dupinus, et Job. Fabricius, qui eum usque ad vitae finem catholicae Ecclesiae serio addictum fuisse perhibent. Id quod haec tenus dicta liquido demonstrant. Quam vero a Protestantibus gratiam inierit, vel ex iis licet aestimes, quae de eo Calvinus in Resp. ad Balduini Convicia. 1562. p. 5. 4.

Codex chartaceus germ. Sec. 148 XVI. Folior. 66. f. ita inscribitur: *Diaphora Rei Ecclesiastice. Vnnderschid zwischen den unainigen Partbeyen der strittigen Religionsachen, diser bösen Zeit. Scriptum εἰγνικὸν dicatum Ferdinando I. Regi Rom. ejusque mandato confeatum. Dedicatio data est Moguntiae 25. Febr. Anno MDLVI. multumque celebrat Ferdinandum tanquam eum, dem ieziger Zeit das schwere lässt des notleidenden Christentums hertiglich auf dem Hals liegt, der vassst allain alle Principalen des Cristlichen Namens bewegt, treibt vnd anbellt &c. De tempore suo dicit Autor: Ich habe numalls vill Jarlang vernomen, wölc̄h ain Zettergeschrai über die Abusus gebet. Das, wenn Ainem das Maull aufgeet, so ists Missbrauch Missbrauch. Distincturum se in Opere suo inter Catholicum et Pontificium. Vnder dem Tittl Bäbstisch begreiffe ich nur die Missbreuch vnd beschwerung, darüber alle Welt clagt, Nicht das dise Allesamt von Bäbsten berkommen, Sondern weill solcher Vnratt in die Kirchen vnder Irem Regiment, oder auch Zulassung vnd Vnsorge khomen ist, am maistten bei newlichen Zeiten, da Vigor Apostolicus in denselbigen seer abgenomen, vnd ardor mundi huius zu gröblich eingrissen. Pin sonst diesem Namen nichts zuentgegen. &c. De fe*